

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet En ny organisation för förvaltning av EU-medel (SOU 2024:22)

Er beteckning: Fi2024/00894

Sammanfattning

Länsstyrelsen Skåne delar den övergripande problembild som utredningen tar sin utgångspunkt i. Det är stödmottagarens perspektiv och behov som ska stå i centrum, inte de handläggande myndigheternas.

Utredningens förslag kring centralisering eller koncentration av EU-fonderna med delad förvaltning riskerar att försvåra effektiv regional utveckling i samverkan med Regionen.

Länsstyrelsen bedömer att utredningens förslag behöver utvecklas i perspektivet ändamålsenlighet. Främst gäller det att ge ökade möjligheter till anpassningar efter regionala behov.

Utredningens förslag riskerar även att försvaga vissa länsstyrelser i fråga om regionala kompetenser kopplade till företagsutveckling, markanvändning samt livsmedels- och beredskapsfrågor. Det blir då svårt för länsstyrelserna att vara *likvärdiga* företrädare för staten på regional nivå. Länsstyrelserna behöver även fortsättningsvis upprätthålla kompetens för att i nationella mål kunna ta hänsyn till regionala förhållanden.

Utredningens förslag gällande jordbruksfonderna innebär stora förändringar i förhållande till länsstyrelsernas nuvarande organisation. Samtidigt finns det skalfördelar att överväga inom jordbrukarstöden. Länsstyrelsen Skåne har under en lång period handlagt Blekinges jordbrukarstöd och under den tiden har betydande effektiviseringar gjorts.

Oavsett det slutliga förslaget utformning är det viktigt att ansvar och befogenheter följs åt för att uppnå högre effektivitet samt att besked om rekrytering och bemanning kommer redan 2026 för att på bästa sätt behålla och överföra kompetens till en ev. ny organisation 2028.

Avsnitt 4.5.10 Regioner och andra aktörer

Regionen har det regionala utvecklingsansvaret, tillsammans med bland annat länsstyrelsen. Ökad regional samverkan bör eftersträvas för att bättre nyttja tillgängliga resurser och synergier. Detta försvåras genom utredningens förslag att regionala program gällande ESF och ERUF tas bort. Vidare föreslås att det regionala Strukturfondspartnerskapet endast blir en referensgrupp.

Länsstyrelsen befarar att det kan få negativa konsekvenser för EU-medlens reella ändamålsenlighet och effektivitet att svara upp mot regionala förutsättningar, behov och prioriteringar.

Avsnitt 6.2.4 och 6.2.5

Länsstyrelsen delar utredningens slutsatser att det är ett problem att ha ett stort antal aktörer involverade i administrationen.

Länsstyrelsen menar dock att effektivitetsbristerna till stor del kan hänföras till allt för detaljerade regelverk, brister i IT-system samt otillräcklig vägledning från förvaltningsmyndigheten. Det är brister som till allra största del faller utanför länsstyrelsernas befogenheter att förändra och inte är kopplade till antalet aktörer.

Avsnitt 10 Anmälningsskyldighet vid misstänkt brottslighet med EU-medel

Utredningen föreslår ett införande av lagstadgad anmälningsskyldighet vid misstanke om brottslighet med EU-medel.

Länsstyrelsen vill särskilt lyfta behovet av att utforma kommande stödregler så att de blir mindre komplexa för stödmottagare i syfte att minska feltolkningar och stödja möjligheter till utredning av brottsmisstankar.

Avsnitt 11 Konsekvensanalys (övergripande)

Det är rimligt att anta att det vid centralisering av administrationen uppkommer en positiv samhällsnytta och en minskad risk för finansiella korrigeringar, främst kopplat till centralisering av handläggningsuppgifter hos förvaltande myndigheter.

En kritisk faktor är hur väl man lyckas med kompetensförsörjningen vid en så stor förändring.

Det gäller både att bygga upp kompetens i den nya organisationen och samtidigt bibehålla kompetens i den nuvarande organisationen för att slutföra arbetet kopplat till innevarande programperiod.

För att på bästa sätt behålla och överföra kompetens till en ev. ny organisation 2028 är det särskilt viktigt att beslut om rekrytering och bemanning kommer redan 2026, annars är risken stor att många kompetenta medarbetare söker tryggare anställningar utanför länsstyrelsen redan innan 2028.

Stödmottagarna måste kunna lita på att utbetalningar av rätt stöd betalas ut till rätt brukare i rätt tid. Annars kommer företags- och samhällskonsekvenserna att bli långt mycket större än den enligt utredningen framräknade besparingen.

I Sverige söker årligen ca 58 000 lantbrukare areal- och djurbaserade stöd och under 2022 gjordes 334 686 utbetalningar av sådana stöd.

Avsnitt 11.2.1 Förändrat ansvar för hanteringen av jordbruksfonderna

Utredningens förslag att centralisera all handläggning av jordbrukarstöd till Jordbruksverket är en stor förändring och är beräknad att spara 45 årsarbetskrafter, främst via snabb teknikutveckling, skalfördelar och minskade kostnader vad gäller styrning och samordning av (och inom) länsstyrelserna.

Länsstyrelserna överlämnade våren 2022 på uppdrag av Näringsdepartementet (N2021/02521) en rapport med förslag till effektiviseringar gällande administrationen av jordbruksstöd och landsbygdsstöd. Ett av alternativen visade möjligheter till skalfördelar inom just jordbrukarstöden men då föreslogs att koncentrera handläggningen till sju länsstyrelser.

Länsstyrelsen Skåne har sedan 2010 handlagt Blekinges jordbrukarstöd och dragit slutsatsen att det är möjligt att uppnå skalfördelar.

Det finns risk för att stödmottagarna upplever nackdelar av centralisering eller koncentration av handläggningen. Stödmottagarna kan uppleva en ökad distans till den handläggande myndigheten, särskilt i dialoger om odlingsförutsättningar, bedömningar av speciell hänsyn som är beroende av platsbundna faktorer eller lokala variationer i väder.

Koncentrationen av Projekt- och Investeringsstöd till sex länsstyrelser medför liknande utmaningar, samtidigt som det ger förutsättningar för god kompetensförsörjning i ärendehandläggningen.

För att beakta det *regionala* behovet av utlysningar mm behöver dock kompetens finnas kvar på varje länsstyrelse.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Anneli Hulthén med enhetschef Kerstin Rietz som föredragande. I den slutliga handläggningen har medverkat länsöverdirektör Ola Melin, landsbygdsdirektör Åsa Lindberg och enhetschef Johanna Christensen.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift